

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 217/2021-55

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Duditša v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpenej advokátom JUDr. Rudolfom Manikom, PhD., MBA, MHA, advokátska kancelária JUDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA – ADVOKÁT s. r. o., Masarykova 2, Košice, IČO 36 861 324, proti postupu Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 64/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 64/2016 **p o r u š e n é b o l o**.
2. Okresnému súdu Spišská Nová Ves **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 64/2016 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **750 eur**, ktoré **j e** jej Okresný súd Spišská Nová Ves **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Spišská Nová Ves **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **383,60 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľky

1. Ústavnému súdu bola 14. decembra 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 64/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľke je vedené exekučné konanie, v rámci ktorého doručila 23. februára 2016 okresnému súdu návrh na vylúčenie veci z exekúcie a popretie časti pohľadávky. Predmetný návrh sťažovateľky je vedený okresným súdom pod sp. zn. 4 C 64/2016 a do času podanej ústavnej sťažnosti nebolo o tomto jej návrhu zo strany okresného súdu rozhodnuté. V tejto súvislosti sťažovateľka namietla porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 64/2016. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti ďalej vyplynulo, že sťažovateľka je poberateľom čiastočného invalidného dôchodku vo výške 164,80 eur mesačne a jej manžel je poberateľom starobného dôchodku vo výške 326,80 eur. Ústavný súd sa z obsahu súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 4 C 64/2016 presvedčil, že v sťažovateľkinej právnej veci nejde o zrejme bezúspešné uplatnenie práva.

3. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 217/2021-23 z 27. apríla 2021 žiadosti sťažovateľky vyhovel a ustanovil jej právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom pre účely podania ústavnej sťažnosti, a to JUDr. Rudolfa Manika, PhD., MBA, MHA, advokátska kancelária JUDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA – ADVOKÁT s. r. o., Masarykova 2, Košice, IČO 36 861 324, ktorý 11. júna 2021 doručil ústavnému súdu ústavnú sťažnosť sťažovateľky v jej novej verzii.

4. Z ústavnej sťažnosti podanej právnym zástupcom sťažovateľky vyplýva, že sťažovateľka podala 23. februára 2016 na okresnom súde návrh na vylúčenie veci z exekúcie, pričom konanie sa vedie pod sp. zn. 4 C 64/2016. Sťažovateľka podala 8. marca 2019 okresnému súdu urgenciu o urýchlené prejednanie veci, keďže napadnuté konanie nebolo skončené po viac ako 3 rokoch od podania návrhu. Napriek tomu napadnuté konanie nie je do času podania ústavnej sťažnosti skončené a vo veci nie je meritórne rozhodnuté ani po viac ako 5 rokoch. Sťažovateľka považuje za neakceptovateľné, že v období rokov 2017 až 2020 vykonával okresný súd v napadnutom konaní len úkony spojené s dožiadaním zasielaným Krajskému súdu v Košiciach. Podľa názoru sťažovateľky sú tak v predmetnej veci zjavné prietahy v konaní práve v období rokov 2017 – 2020, keď po dobu 4 rokov nebol vykonaný žiadny meritórny úkon súdu vo veci samej vo vzťahu k predmetu sporu, ktorým je vylúčenie veci z exekúcie. Dôsledkom tohto postupu okresného súdu v napadnutom konaní je, že sa sťažovateľka nemôže domôcť po dobu viac ako 5 rokov právoplatného rozhodnutia vo veci. Sťažovateľka je tak po enormne dlhú dobu 5 rokov v právnej

neistote týkajúcej sa vylúčenia osobného motorového vozidla z exekúcie, ktoré potrebuje na prepravu svojho chorého syna.

5. Sťažovateľka teda zastáva názor, že v takej veci, ako je konanie o vylúčenie veci z exekúcie, malo byť napadnuté konanie pred okresným súdom ako súdom prvostupňovej inštancie už dávno skončené, resp. vo veci samej malo byť po viac ako 5 rokoch od podania návrhu meritórne rozhodnuté. V danom prípade ide o neprimeranú dĺžku súdneho konania, ktorá výrazne prevyšuje aj iné obdobné procesy (s priemernou dĺžkou trvania civilného konania 1,5 roka až 2 roky). Táto dlhodobá právna neistota má pre sťažovateľku zásadný význam, keďže má zablokované svoje jediné motorové vozidlo využívané na prepravu svojho chorého syna a zároveň nemôže ani nakladať so svojou mzdou zablokovanom súdnym exekútorom na svojom účte v peňažnom ústave. Na základe uvedeného sa takto sťažovateľka domnieva, že má nárok aj na primerané finančné zadost'učinenie zodpovedajúce hodnote motorového vozidla a príjmu, ktoré chce z exekúcie vylúčiť.

6. Na podklade uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo [redacted] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upravené v čl. 48, ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky... postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 64/2016 porušené bolo.

Okresnému súdu Spišská Nová Ves sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 64/2016 konal bez zbytočných prietahov.

[redacted] sa priznáva finančné zadost'učinenie vo výške 5 000,- €, ktoré je Okresný súd Spišská Nová Ves povinný zaplatiť jej do 2 mesiacov od právoplatnosti tohoto rozhodnutia.

[redacted] sa priznáva náhrada trov konania vo výške 383,60 €...“

7. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 217/2021-37 zo 6. júla 2021 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

8. Okresný súd sa k veci vyjadril prostredníctvom svojho predsedu. V prvom rade poukázal na procesnú aktivitu sťažovateľky spočívajúcu vo vznesení námietky zaujatosti proti zákonnej sudkyni a na následné vyhlásenia zaujatosti ďalších dvoch sudkýň okresného súdu, s ktorými bolo potrebné sa vysporiadať zákonom predpísaným postupom. V druhom rade upriamil pozornosť ústavného súdu na žiadosti navrhovateľov v prvom až treťom rade o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci, o ktorých rozhodovalo Centrum právnej pomoci, kancelária Prešov. Centrum právnej pomoci rozhodnutím č. KaPO/9800/2019 z 18. marca 2019 priznalo sťažovateľke nárok na bezplatnú právnu pomoc a určilo jej advokáta [redacted], ktorému následne sťažovateľka udelila plnú moc, ktorú však advokát následne vypovedal, o čom okresný súd informoval 9. marca 2020. Na výzvu okresného súdu sťažovateľka podaním zo 16. júna 2021 zotrvala na svojej žiadosti byť v konaní zastúpená právnym zástupcom. Ďalším rozhodnutím Centra právnej pomoci č. 2N8288/16-KaPO z 24. októbra 2016 nebol [redacted]

ako zákonnému zástupcovi maloletých navrhovateľov v prvom a druhom rade priznaný nárok na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci z dôvodu nemožnosti vylúčenia zrejmej bezúspešnosti vo veci samej a toto rozhodnutie napadol správnu žalobou na Krajskom súde v Košiciach, ktorý vo veci dosiaľ koná pod sp. zn. 6 S 131/2016. Od tohto času okresný súd v pravidelných intervaloch zisťoval stav konania o správnej žalobe na Krajskom súde v Košiciach. Za vzniknuté prietahy v napadnutom konaní nesie podľa okresného súdu zodpovednosť samotná sťažovateľka z dôvodu spôsobu uplatňovania jej práv garantovaných aj v čl. 47 ods. 2 ústavy.

9. Právny zástupca sťažovateľky v replike nesúhlasil s právnou argumentáciou okresného súdu a zotrval na už zistených skutočnostiach.

III.

Posúdenie ústavnej sťažnosti ústavným súdom

10. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.1. Ústavnoprávne východiská všeobecne:

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejedaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

12. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

13. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (v primeranej lehote) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv. Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

14. Ústavný súd teda akcentuje, že pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej konštantnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím“ (III. ÚS 127/03). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Základné právo na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov a v primeranej lehote patrí k tým právam, ktoré zásadným spôsobom spolupodmieňujú spoločnosťou vnímaný stupeň právnej istoty a jeho dodržiavanie je jednou zo záruk posilňovania dôvery občanov v právo a justíciu. Obsah právneho poriadku musí byť rovnako záväzný pre občanov aj pre štát.

15. Povinnosť súdu a sudcu konať vo veci bez prietáhov vyplýva z Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Napríklad povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán, aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo z § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

16. Ústavný súd nie je súčasťou súdnej sústavy a neprislúcha mu právo dozoru nad rozhodovacou činnosťou všeobecných súdov. Do rozhodovacej činnosti súdov je v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy ústavný súd oprávnený zasiahnuť iba vtedy, ak boli ich konaním alebo nadväzujúcim rozhodnutím porušené ústavou zaručené základné práva a slobody sťažovateľa.

17. Prietahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jedno či viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje významné ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov alebo ich riadneho postupu. Z uvedenej fakticity musí preto následne vyplývať, že dôsledkom popísaného zásahu orgánu verejnej moci (jeho pasivity) nemožno čeliť inak než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezom ústavného súdu.

18. Ústavný súd poukazuje aj na to, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom,

aby o jeho veci rozhodol (IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09). Teda zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol.

19. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa [Comingersoll S.A. (Veľká komora), Sürmeli proti Nemecku (Veľká komora), Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, rovnako tak aj I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07].

20. Napokon aj ESLP vo svojich rozhodnutiach (rozsudok vo veci H. proti Francúzsku z 24. 10. 1989, rozsudok vo veci Katte Klitsche de la Grange proti Taliansku z 27. 10. 1994 a rozsudok vo veci Scordino proti Taliansku č. 1 z 29. 3. 2006) viackrát vyzdvihol dôležitosť správy súdnictva bez prietahov, ktoré môžu ohroziť jeho účinnosť a dôveryhodnosť.

III.2. Posúdenie veci:

III.2.1. Právna a faktická zložitost' veci:

21. Pokiaľ ide o zložitost' prípadu, môžeme hovoriť o skutkovej alebo právnej zložitosti. Môže ísť napríklad o vec, v ktorej vystupuje viacero strán (rozsudok vo veci H. proti Spojenému kráľovstvu z 8. 7. 1987) alebo v ktorej je potrebné zabezpečiť rôzne dôkazy [rozsudok vo veci Humen proti Poľsku (Veľká komora) z 15. 10. 1999]. Zložitost' prípadu môže taktiež súvisieť s prítomnosťou medzinárodného prvku (rozsudok vo veci Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968).

22. Predmetom konania je incidenčná žaloba, ktorá je občianskoprávnym sporom, ktorý svojím predmetom predstavuje bežnú rozhodovaciu prax všeobecných súdov.

III.2.2. Správanie účastníka konania:

23. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V rámci posúdenia druhého kritéria používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných prietahov v súdnom konaní ústavný súd konštatuje, že na dĺžku napadnutého konania okresného súdu mala vplyv aj námietka zaujatosti zákonnej sudkyne vznesená sťažovateľkou a taktiež aj jej požiadavka byť v konaní zastúpená právnym zástupcom, s ktorou sa musel vo veci konajúci okresný súd vysporiadať ústavne konformným postupom podľa čl. 47 ods. 2 ústavy. V súvislosti s procesnou aktivitou sťažovateľky ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej uviedol, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania nepochybne dochádza k predĺženiu konania, zodpovednosť za tento stav

neznáša oprávnená osoba, ale nemožno ju pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04, II. ÚS 865/2014, II. ÚS 484/2016).

III.2.3. Postup okresného súdu v napadnutom konaní:

24. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

25. Pri posúdení posledného kritéria ústavný súd konštatuje, že sa okresný súd musel na začiatku konania v období od 29. februára 2016 do 12. mája 2016 vysporiadať s námietkami zaujatosti, či už zo strany sťažovateľky, alebo zákonných sudcov, ktorým bola predmetná právna vec následne prerozdelená. Priebeh konania významne ovplyvnila procesná aktivita sťažovateľky, ktorá sa dožadovala právneho zastúpenia, na čo má v zmysle čl. 47 ods. 2 ústavy aj garantované ústavné právo na právnu pomoc za podmienok ustanovených zákonom. Otázku právneho zastúpenia sťažovateľky v napadnutom konaní sa podarilo vyriešiť až rozhodnutím Centra právnej pomoci č. KaPO/9800/2019 z 18. marca 2019, ktorým bol sťažovateľke priznaný nárok na bezplatnú právnu pomoc a určený advokát [REDAKOVANÉ], ktorému následne sťažovateľka podpísala aj plnú moc na zastupovanie, čo bolo okresnému súdu oznámené 12. apríla 2019. Na stave napadnutého konania okresného súdu od 6. apríla 2016 (žiadosť sťažovateľky o právne zastúpenie) do 12. apríla 2019 (v trvaní 3 rokov) sa teda podpísala procesná aktivita sťažovateľky spočívajúca v jej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu, ako aj doba konania Centra právnej pomoci, ktorá je mimo reálne ovplyvniteľnej dispozície súdu. To platí aj o ovplyvnení ďalšieho priebehu konania úkonom ustanoveného advokáta, ktorý následne sťažovateľkou udelenú plnú moc vypovedal, čo oznámil okresnému súdu 9. marca 2020. Okresný súd sa bráni poukazom práve na túto okolnosť, ako aj zisťovaním stavu konania o správnej žalobe manžela sťažovateľky, ktorý ako zákonný zástupca ich dvoch maloletých detí taktiež žiadal, avšak neúspešne, o priznanie bezplatnej právnej pomoci Centrum právnej pomoci, ktoré následne žaloval v rámci správneho súdnictva. Túto argumentáciu okresného súdu je možné uznať len čiastočne, a to vo vzťahu k sťažovateľke (vzhľadom na predmet konania nie vo vzťahu k riešeniu zastúpenia maloletých detí). V nadväznosti na uvedené je potrebné opätovne konštatovať a uzavrieť, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania nepochybne dochádza k predĺženiu konania, pričom zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba, nemožno ju však pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04, II. ÚS 865/2014, II. ÚS 484/2016). Postup okresného súdu v napadnutom konaní v čase od 12. apríla 2019 do 9. marca 2020, keď bolo okresnému súdu oznámené vypovedanie plnej moci zo strany právneho zástupcu, a následne od 9. marca 2020 do 16. júna 2021, keď sťažovateľka súdu oznámila, že na právnom zastúpení v konaní trvá, bol poznačený nečinnosťou (s priamou relevanciou pre toto rozhodnutie v čase do 14. decembra 2020, keď bola ústavnému súdu doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky). Ústavný súd preto na základe vykonaného posúdenia dospel k záveru, že okresný súd v napadnutom konaní koná prieťahovo, aj keď nie v miere (intenzite) predpokladanej ústavnou sťažnosťou. Vzhľadom na celkovú dĺžku konania o vylúčení veci z exekúcie (od februára 2016) však ide o ústavne relevantný zásah do sťažovateľkou označených práv. V dôsledku tohto záveru okresný súd svojím postupom v napadnutom konaní porušil základné

právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

26. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

27. Okresný súd v napadnutom konaní koná prietahovo tak, ako je uvedené v bode 25 tohto odôvodnenia. Vzhľadom na túto okolnosť a vzhľadom na celkovú dĺžku konania prikázal ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu), využívajúc na tento účel (samozrejme len) zákonný procesný priestor.

28. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

29. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

30. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva, ako aj skutočnosť, že sťažovateľ môže pociťovať právnu neistotu spôsobenú prietahovým postupom okresného súdu.

31. Ústavný súd v napadnutom konaní okresného súdu identifikoval skôr popísanú prietahovosť konania. Vychádzajúc zo svojej predchádzajúcej aj aktuálnej judikatúry (IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 63/2020, IV. ÚS 64/2020, IV. ÚS 109/2020, IV. ÚS 287/2020, IV. ÚS 313/2020), priznal v posudzovanom prípade sťažovateľke sumu 750 eur z dôvodu prietahov okresného súdu v napadnutom konaní (bod 3 výroku).

32. Pri posudzovaní výšky primeraného finančného zadosťučinenia tak ústavný súd vychádzal aj z judikatúry ESLP, v zmysle ktorej by výška priznaného finančného zadosťučinenia na vnútroštátnej úrovni mala byť v rozumnom pomere k sume, ktorú by v podobných prípadoch sťažovateľovi priznal ESLP (rozsudky vo veci Scordino a ďalší proti Taliansku z 27. 3. 2003, sťažnosť č. 36813/97, oddiel I, Horváthová proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, sťažnosť č. 74456/01, Palgutová proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, sťažnosť č. 9818/02, Švalík proti Slovenskej republike z 15. 2. 2005, sťažnosť č. 51545/99).

33. Sťažovateľka si uplatnila primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur. Ústavný súd považoval uplatnenú sumu za neprimeranú, preto priznal sťažovateľke sumu 750 eur

a v prevyšujúcej časti týkajúcej sa finančného zadost'učinenia ústavnej s'ťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku).

V.

Trovy konania

34. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

35. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

36. S'ťažovateľka si uplatnila náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré jej vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním a vyčíslila ich na sumu 575,40 eur.

37. Ústavný súd priznal s'ťažovateľke trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2021, a to prevzatie a príprava zastupovania a písomné podanie ústavnej s'ťažnosti ústavnému súdu. Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v sume 180,93 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 10,87 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Za 2 úkony právnej služby patrí s'ťažovateľke náhrada trov konania vo výške 361,86 eur a dvakrát režijný paušál vo výške 21,74 eur, spolu teda suma 383,60 eur (bod 4 výroku nálezu). Za ďalší úkon právnej služby vykonaný v roku 2021, a to repliku k vyjadreniu okresného súdu z 30. júla 2021, náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že bola rekapituláciou už zistených skutočností a neprispela svojím obsahom k rozhodnutiu vo veci samej. Vzhľadom na to, že si s'ťažovateľka uplatnila nárok na náhradu trov konania vo výške 575,40 eur a ústavný súd jej priznal nárok vo výške 383,60 eur, v prevyšujúcej časti ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľky týkajúcej sa náhrady trov konania nevyhovel (bod 5 výroku).

38. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

39. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2021

Libor Duľa
predseda senátu